Turvallisuusalan perustutkinto (OPH-6217-2025)
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa: Valetiedon tunnistaminen 5 osp
Ammattitaitovaatimukset, arviointi ja ammattitaidon osoittamistavat

Valetiedon tunnistaminen, 5 osp

Ammattitaitovaatimukset

Valetietoon liittyvä lainsäädäntö ja viranomaiset
Opiskelija

- noudattaa työelämän säädöksiä ja sopimuksia sekä aikatauluja
- noudattaa perusoikeuksiin liittyviä lakeja ja säädöksiä
- tunnistaa aiheeseen liittyvät viranomaisorganisaatiot, yhteisöt sekä niiden toimintaympäristön ja toimintaan vaikuttavat säädökset
- ymmärtää valetiedon haitallisen vaikutuksen laajemman merkityksen mm kriittinen infrastruktuuri

Valetiedon muodot ja toiminta
Opiskelija

- ymmärtää valetiedon (mis- ja disinformaation) merkityksen osana yrityksen tieto- ja kyberturvallisuutta
- tunnistaa valetietoa eri medioissa
- osaa toimia valetietoa havaitessaan ja näin estää sen leviämisen
- oppii kriittisyyttä ja etsimään luotettavia lähteitä tiedon oikeellisuuden varmistamiseksi

Valetiedon merkitys organisaatiossa
Opiskelija

- arvioi valetietoon liittyviä turvallisuusriskejä
- toimii ratkaisukeskeisesti
- ymmärtää valetiedon merkityksen vaikuttamisen välineenä
- toimii työssään luottamuksellisesti ja asiakassuhteita edistäen
- tunnistaa miten valetieto voisi vaikuttaa organisaation/yrityksen toimintaan
- osaa ohjeistaa luotettavan tiedon pariin
- raportoi oikealle taholle havaitessaan valetietoa

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä selvittämällä asiakaskohteen riskit valetiedon osalta ja laatimalla valetiedon tunnistamisesta ja toimenpiteistä ohjeen asiakaskohteeseen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. Näitä voivat olla esimerkiksi laajempi kirjallinen ohjeistus tai informaatiotilaisuus valetiedosta ja sen vaikutuksesta.